

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um loftslagsmál (ný heildarlög)
Ráðuneyti	Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	18.júní 2024.

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifaþáttum fyrir ríkið

1. **Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifaþættir á fjárhag ríkissjóðs.**

a) **Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?**

Engin greining hefur enn farið fram. Um er að ræða frumvarp til laga um loftslagsmál sem verða ný heildarlög um loftslagsmál. Ekki er þó talið að um sé að ræða nein ný verkefni að svo stöddu og því hægt að byggja á þeim greiningum sem þegar hafa verið unnar vegna fjárlaga og fjármálaáætlana.

b) **Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.**

Áætlanir munu byggja á því að markmiðum aðgerðaáætlunar í loftslagsmálum verði náð. Takist það ekki mun það væntanlega hafa í för með sér kostnað vegna aukinna áhrifa af völdum loftslagsbreytinga á umhverfi og samfélag. Breytingar á tilteknum ákvæðum laganna geta haft í för með sér aukinn kostnað við innleiðingu loftslagsstefnu, t.d. með auknu hlutverki stofnana, ráða eða starfshópa.

c) **Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?**

Í frumvarpinu verður áfram skilgreindur rammi utan um aðgerðir ríkisstjórnarinnar í loftslagsmálum. Gera má ráð fyrir því að áfram þurfi að verja talsverðum fjármunum í aðgerðir til að sporna og bregðast við áhrifum loftslagsbreytinga.

d) **Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.**

Skuldbindingar Íslands, markmiðasetning og greiningar á árangri aðgerða er það sem markar þörf á útgjaldasvigrúmi við gerð fjármálaáætlunar hverju sinni.

e) **Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.**

Áhrif á tekjur og gjöld velta á árangri Íslands varðandi samdrátt í losun og aukna bindingu. Árangur er háður því að skýr rammi sé til staðar varðandi stjórnsýslu og innleiðingu og eftirfylgni loftslagsaðgerða. Ef aðgerðir skila ekki fullnægjandi árangri munu gjöld falla á ríkissjóð fyrir hvert ár til 2030. Tekjur gætu að sama skapi myndast ef árangur verður umfram skuldbindingar skv. Parísarsamningnum.

2. **Tekjubreytingar.**

– **Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.**

Sjá e-lið fyrir ofan. Tekjubreytingar innan málaflokksins snúa að öðru leyti helst að innleiðingu áætlana á sviði loftslagsmála sem eru að stórum hluta óháðar mögulegum breytingum á ákvæðum.

3. Útgjaldabreytingar.

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.

Engar að svo stöddu.

4. Eignabreytingar.

– Sjá sérstakan gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.

Engar.

5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál.

a) **Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.**

Á ekki við.

b) **Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.**

Á ekki við.

c) **Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.**

Á ekki við.

d) **Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.**

Á ekki við.

e) **Rekstrarform ríkisstarfsemi.**

Á ekki við.

f) **Opinber innkaup og útboð.**

Á ekki við.

g) **Eignaumsýsla ríkisins.**

Á ekki við.

h) **Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.**

Á ekki við.

i) **Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.**

Á ekki við.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. **Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:**

a) **í gildandi fjárlögum**

Óvíst hver áhrifin verða.

b) **í fjárlagafrumvarpi komandi árs**

Óvíst hver áhrifin verða.

c) **í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar**

Óvíst hver áhrifin verða.

2. **Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?**

Á ekki við.

3. **Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?**

Mögulega vegna sölu á árlegri losunarúthlutun.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. **Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.**
Engar.
2. **Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnáslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?**
– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“
3. **Samkeppnisskilyrði.**
 - a) **Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).**
Engar.
 - b) **Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).**
Engar.
 - c) **Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).**
Engar.
 - d) **Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)**
Engar.

D. Önnur áhrif

1. **Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.**
– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.
Óljóst.
2. **Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
Engin.
3. **Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
Engin.
4. **Áhrif á byggðalög.**
Óljóst.
5. **Áhrif á frjáls félagasamtök.**
Engin.
6. **Áhrif á jafnrétti kynjanna.**
– Sjá leiðarvísi fyrir mat á jafnréttisáhrifum.
– Sjá greiningarramma fyrir jafnréttismat.

Engin.

7. Áhrif a lýðheilsu.

Samdráttur í losun gróðurhúsalofttegunda hefur væntanlega góð áhrif á lýðheilsu því loftgæði verða betri.

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.

Óbein áhrif geta verið að menntun, nýsköpun og rannsóknir á sviði loftslagsmála verði aukin og eflist.

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.

Engin.

10. Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.

Með frumvarpinu verður stuðlað að því að ráðuneyti og stofnanir verði í stakk búin til að takast á við verkefni.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.

Óljóst.

12. Áhrif á loftslag, umhverfi og náttúru.

Áframhald verður á kröfu um loftslagsstefnu ríkis og sveitarfélaga og aðgerðaáætlun í loftslagsmálum auk aðlögunaráætlunar. Íbúar/atvinnulíf/opinberar stofnanir þurfa að aðlaga sig að breyttum aðstæðum í hitnandi heimi. Því fyrr sem er gripið inn í því vægari þurfa mótvægisáðgerðir að vera.

Áhrif af frumvarpi geta leitt til þess að meiri samdráttur næst í losun gróðurhúsalofttegundar sem hefur heilt yfir góð áhrif á loftslag, umhverfi og náttúru. Gera má ráð fyrir að loftmengun minnki samfara samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda.

Hnattræn hlýnun felur í sér að vandamálið er ekki einskorðað við Ísland en aðgerðir og árangur Íslands getur orðið fyrirmynd annarra ríkja.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Verði frumvarpið að lögum hefur það óveruleg bein áhrif á ríkissjóð. Frumvarpið gæti kallað á aukið fjármagn vegna stjórnsýslu loftslagsmála.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

Alþjóðlegar aðgerðir í loftslagsmálum geta haft í för með sér aukinn fjárhagslegan kostnað en ábáti felst meðal annars í tekjum fyrir ríkissjóð, bættri lýðheilsu, öruggara umhverfi og gjaldeyrissparnaði vegna minnkandi kaupá innfluttu jarðefnaeldsneyti.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?